

rem. Ita quoque egregie scripsit Rom. in cons. 459. nu. 3. quamcumque liberalitatem ex superuenienti inimicitia intelligi renocatam. Et ob id illo in loco respondit, beneficium ciuitatis, liberalitate ciuium concessum aliquibus, censeti renocatum ob inimicitiam superuenientem.

Extenditur primò hæc præsumptio, & conjectura reuocata donationis causa mortis ob superuenientem inimicitiam, vt locum habeat etiam, quando contracta ipsa inimicitia, donator t̄ confessus testamentum, vel codicillos, in quibus nullam mentionem fecit reuocato donationis. Nam adhuc tacita illa ademptio locum habet. Ita de legato reuocato ob superuenientem inimicitiam, scribunt Bart. in l. filio, §. Sxii, ff. de adim. legat. Aret. in cons. 93. num. 5. ver. hæc conclusio, qui ratione, quæ hoc maximè pertinet, considerauit. Et alios plures commemorabimus in sequenti libro in præsumpt. 141 vbi de reuocatione legati ob superuenientem inimicitiam, differemus.

Extenditur secundò, vt hæc conjectura locum etiam habeat eo casu, quādō t̄ res donata errore soluta fuisset. Nam adhuc ob tacitam præcedentem ipsius donationis reuocationem, solutio ipsa probatur poterit. Ita de legati reuocatione scriptis Ripa in l. vlt. nu. 152. Co. de reuoc. donat.

20 Extenditur tertio, vt locum habeat etiam, t̄ quando testator donavit ob specialia benemerita ipsius donatarij. Nam adhuc ob superuenientem inimicitiam præsumitur donatorem penitusse donationis, atque ita eam reuocasse. Ea est ratio, quia ipsius donationis causa mortis natura non censetur mutata expressione meritorum, sicuti dicimus, confessionem factam in testamento esse reuocabilem ob naturam ipsius testamenti, qua non mutatur, vt docuit Bart. in l. cum quis decedens. §. codicilis. nu. 4. ff. de leg. 3.

Declaratur primò, vt locum non habeat hæc conie-

21 catura: & præsumptio, quādō t̄ inimicitia inter donato-

rem, & donatarium superuenient culpa ipsius donatoris.

Nam tunc donatio ipsa non præsumit reuocata.

Ita in specie donationis causa mortis, docuit Riminal. iun.

in inst. de don. in princ. nu. 1083, adductus ea magis re-

22 cepta Doctori traditione, qua dixerunt, t̄ legatum non

præsumi ademptū, & reuocatum à testatore, qui super-

uenienti inimicitia causam præbuit. Qua quidē in opinio-

ne fuerunt permitti congredi à Catelliano Cotta in me-

morabilibus, in verbo inimicitia, nempe Bart. in l. cum

tabulis, §. quoniam, ff. de his quibus vt indig. Castr. in.

l. fideicommissum, Co. de fideicommiss. Roman. in sing.

196. Tu habes. Franc. Aret. in l. 2. §. item si in facto. in ter-

tion notab. ff. de verbis. oblig. Barbat. in tract. de præstan-

tia Card. in 3. q. 2. partis, col. vlt. Angel. Aret. in §. item si

propter inimicitiam, ver. qualiter autem, in inst. de ex-

cusat. tutor. Alex. in additio. ad Bartolum in l. 3. §. vltim.

ff. de adim. leg. & Bertachinus in repertor. in verbo, in-

imicitia, q. 23. His à Cotta commemoratis adiungit Ri-

minaldus præcitato in loco, num. 1096. Rom. in l. col.

5. vers. est idem. C. vnde vir. & vxor. & in l. si ab hostibus

nu. 10. ff. sol. matt. Perusiniū in cap. cum speciali, col. 7.

de appell. Alex. in cons. 99. lib. 5. Decimum in cap. 1. col. 2.

de iudicij. Marsiliū in l. 1. §. prætetea, nu. 59. de quæ.

& Gram. in voto 30. nu. 19. His ego addo Barba. in cons.

59. col. pen. vers. & adduco. lib. 1. & in c. vlt. nu. 3. vers. tu

alleg. de donat.

Cæterum et si communis hæc est opinio, & in indicijs

foste obseruanda, attamen ab ea recesserunt Iason in le.

filiam, nu. 2. C. de inoffic. testa. Petrasancta in sing. 5. ver-

fic. addo quod Bartol. lo. Lopus in rubr. extra, de donat,

inter virum, & vxorem, §. 78. num. 28. Ripa in l. vlt. nu.

151. C. de reuoc. don. & in c. 1. num. 1. 4. de iudicij. lo. de

Amicis in cons. 4. Bernardus Diaz in reg. 258. Didac. in

rub. extr. de testam. in secunda parte, n. 19. vers. 5. ex pre-

missis, & Fernādus Valsquius in tract. de successionebus

lib. 3. de successionebus progressu. in titul. de legatis. §. 18.

23 nu. 9. Ethæc quidem mihi magis probatur, t̄ cum nega-

ri in iure non possit, quin donator, seu testator ipse eum

odio habere cepitur, quem diligebat, & beneficio dona-

tionis affectat. Si enim sua ipsa voluntate ab eius amici-

tia, quæ donationi, vel legato causam præbuit, se subtra-

xit, præsumendum est, quod donationis cum penituerit,

nec ad rem pertinet consideratio illorum, qui dixerunt

quod testator, vel donator non dicitur penitusse, quia

si penitusset, facile declarare id potuisse. Nā responde-

tur satis illos dico declarasse ipso facto offendendo dôna-

tarium, vel legatarium, quorum personas si offendere,

& laedere voluerunt, multo magis, & bona. Et senten-

tiā hanc verē probat l. 4. ff. de adim. leg. in illis verbis:

Et penitus testatorem prioris offensa. Is enim pœnitente

dicitur, qui deliquerit, erroremque commisit. ca. pœnitentia, i. 2. de pœnitentia, dislinctio. 3. Nec satis facit inter-

pretatio ut dicitur Riminaldi in loco præallegato, n.

1107. cum dixit. d. c. pœnitentia, loqui in soro conscientia, nos verō in foro contentio. Nam verius est in qua

24 uis dispositione, propriè eum dici t̄ pœnitente, qui pro-

prium errorem detestatur, vel à proprio facto recedit.

Ouidius de Ponto sic cecinit.

Tenet ò, si quid miserorum creditur vlli.

Tenet, & factō torqueor ipse meo.

Et Cicero in oratione pro Cælio: Nam quod obiectum est de impudicitia, quodque omnium accusatorum non criminibus, sed vocibus, maledictisque celebratum est, id nonquam tam acerbè feret M. Cælius, vt cum non pœnitatur, non deformem esse natum. Et in iure nostro pa-

reuocabilem ob naturam ipsius testamenti, qua non mu-

tatur, vt docuit Bart. in l. cum quis decedens. §. codicilis. nu. 4. ff. de leg. 3.

Declaratur primò, vt locum non habeat hæc conie-

21 catura: & præsumptio, quādō t̄ inimicitia inter donato-

rem, & donatarium superuenient culpa ipsius donatoris.

Nam tunc donatio ipsa non præsumit reuocata.

Ita in specie donationis causa mortis, docuit Riminal.

iun. in inst. de don. in princ. nu. 1083, adductus ea magis re-

22 cepta Doctri traditione, qua dixerunt, t̄ legatum non

præsumi ademptū, & reuocatum à testatore, qui super-

uenienti inimicitia causam præbuit. Qua quidē in opinio-

ne fuerunt permitti congredi à Catelliano Cotta in me-

morabilibus, in verbo inimicitia, nempe Bart. in l. cum

tabulis, §. quoniam, ff. de his quibus vt indig. Castr. in.

l. fideicommissum, Co. de fideicommiss. Roman. in sing.

196. Tu habes. Franc. Aret. in l. 2. §. item si in facto. in ter-

tion notab. ff. de verbis. oblig. Barbat. in tract. de præstan-

tia Card. in 3. q. 2. partis, col. vlt. Angel. Aret. in §. item si

propter inimicitiam, ver. qualiter autem, in inst. de ex-

cusat. tutor. Alex. in additio. ad Bartolum in l. 3. §. vltim.

ff. de adim. leg. & Bertachinus in repertor. in verbo, in-

imicitia, q. 23. His à Cotta commemoratis adiungit Ri-

minaldus præcitato in loco, num. 1096. Rom. in l. col.

5. vers. est idem. C. vnde vir. & vxor. & in l. si ab hostibus

nu. 10. ff. sol. matt. Perusiniū in cap. cum speciali, col. 7.

de appell. Alex. in cons. 99. lib. 5. Decimum in cap. 1. col. 2.

de iudicij. Marsiliū in l. 1. §. prætetea, nu. 59. de quæ.

& Gram. in voto 30. nu. 19. His ego addo Barba. in cons.

59. col. pen. vers. & adduco. lib. 1. & in c. vlt. nu. 3. vers. tu

alleg. de donat.

Cæterum et si communis hæc est opinio, & in indicijs

foste obseruanda, attamen ab ea recesserunt Iason in le.

filiam, nu. 2. C. de inoffic. testa. Petrasancta in sing. 5. ver-

fic. addo quod Bartol. lo. Lopus in rubr. extra, de donat,

inter virum, & vxorem, §. 78. num. 28. Ripa in l. vlt. nu.

151. C. de reuoc. don. & in c. 1. num. 1. 4. de iudicij. lo. de

Amicis in cons. 4. Bernardus Diaz in reg. 258. Didac. in

Liber Tertius.

Præsumpt. XXXVII. 365

26 primum dicam) existimaturo quando t̄ legatarius re ipsa offendit grauter ipsum testatorem, vt si eum vulneribus afficit, vel occidit. Ita Baldus in l. his consequenter.

27 in 2. lectura, in f. famili. erit. qui in specie scribit, hæc esse iustam causam gravis inimicitia, qua censetur mutata testatoris, & donatoris voluntas, & consequenter reuocata donatio, vel legatum. Idem quando donatarius,

28 vel legatarius interficit, vel vulnerauit patrem, vel cōsanguineum testatoris. Ita Bart. in d.l. 3. §. vlt. nu. 3. Nat-

ta in cons. 462. num. 9. lib. 2.

28 Secundò grauis est inimicitia, t̄ quando donatarius, seu legatarius accusavit testatorem capitali de crimine, ita probat in specie tex. l. filio, §. Sxii, ff. de adim. leg. Et accedit tex. l. 1. ff. de his quibus vt indign. vbi Bart. & in specie declarat. Ruin. in cons. 162. nu. 2. vers. nec etiā. lib. 4. & Riminal. Iun. inter consil. matrimonialia, consil. 81. num. 14.

29 Tertiò est grauis inimicitia, t̄ si donatarius commisit adulterium cum uxore ipsius donatoris, vel testatoris. Ita in specie gl. in l. fideicommissum, in f. C. de fideicommiss. & ibidem Bart. Alex. Ias. idem Ias. in leg. sororem, nu. 5. C. de his quibus vt indign. Ruin. in cons. 162. nu. 3. lib. 4. & Ripa in l. vlt. nu. 153. C. de reuoc. don. Et idem est quando donator, vel testator donasset, vel legasset

30 propriae vxori, qua deinde t̄ adulterii commisit. Nam, & hæc dicitur grauis superuenientia inimicitia, qua arguit donatorem, vel testatorem penitusse donationis, vel legati, atque ita reuocare illud voluisse. Ita probat d.l. fideicommissum, & ibi Doct. C. de fideicommiss. & Bart. in l. 1. num. 4. ff. de his quibus vt indign. & ibid. Socin. iun. in cons. 162. nu. 3. lib. 4. latè Io. Lopus in rubr. de don. inter vir. & vxor. §. 78. num. 2.

31 Quartò grauis etiam existimaturo inimicitia, quādō t̄ legatarius, vel donatarius neglexit curam testatoris, vel donatoris & grotantis, nam ex hoc censetur causatum quoddam graue odī, & grauis inimicitia inter ipsum donatarium, legatarium, & testatorem, vel donatorem qui ob id præsumit mutata voluntatem, atque ita admittit legatum. Ita in specie respontit Natta in consil.

462. nu. 11. & 12. Ea est huius sententia ratio, quia ex-

32 dere t̄ is dicitur, qui in

44 quod dicimus, donationem factam à marito vxori, præmoriente ipsa vxore resoluti, si inter virum, si de rebus dubiis, & l. à marito, C. de donat, inter virum, & vxorem, & responderunt Bald. consil. 29. Vir donavit, col. 2. lib. 3. & Castrus, in consil. 335. allegatio Riminaldo. Et his addo alios, quos congettū in consil. 84. num. 15. quo loci distinguende tres casus declarauit, rationemque retulit. Et ibidem numer. 14. scripsi, quod quando ambo sit, 45 mul moriuntur, & ignoratur quorum primus decesserit, donatio valet, quia præsumitur donatorem prius decessisse, d. l. si inter virum, & de rebus dubiis, & idem probat. l. i. i. qui inuicem, si de donat, caus. mortis, & tradit. Didac. in lib. 2. variat, resolut. cap. 7. num. 8. versic. hinc oritur. Non hic repeto alia, quæ ad rem hanc illo in responsō scripsi.

Contractum secundum sui naturam, & legis dispositionem confessum præsumi.

S V M M A R I V M.

- 1 Contractus secundum sui naturam, & dispositionem legis præsumitur factus.
- 2 Locator promittens non expellere conductorem, quomodo intelligatur.
- 3 Laudo arbitrii qui stare promiserit, quomodo accipienda promissio.
- 4 Molestatre non velle qui promisit, intelligitur si causa ipsi non præbeat.
- 5 Hæres petens cautionem ab vxore reliqua & usufructuaria, non dicitur contravenire promissione factæ de non molestando.
- 6 Feudum, vel emphyteusiu concedens, præsumitur in perpetuum concedere.
- 7 Mater se obligans pro filio, patre soluendo existente, animo repetendi præsumitur se obligasse.
- 8 Contrahentes præsumuntur etiam statutis voluntatem suam conformem esse voluisse.
- Item de consuetudine, num. 9.
- 10 Doctor ad legendum conductus, præsumitur secundum consuetudinem Gymnasij.
- 11 Clericorum contractus regulantur secundum legem modū contrahendis recipientem.
- 12 Clericus soluere tenet monetam, secundum formam à statuto expressam, nisi contraria pro ipso sit constitutio.
- 13 Contractus secundum sui naturam factus præsumitur, etiam in proprio verba, modū non nocet ei, quo cum contrahitur.
- 14 Pater præsumitur stipulari filiis, non vt filiis, sed vt heredibus.

P R A E S V M P T. XXXVIII.

EST rationi, & æquitati consentanea hæc juris præsumptio, qua dicimus, contractum præsumi secundum sui naturam, & legis dispositionem confessum, l. quarto, si inter locatorum, l. locati, qui loci respondit Paulus, promissionem à locatorē factam tē de non expellendo conductore, intelligi, dummodo recte colaris, & debitam pensionem soluat. Et hoc responso adductus sic scripsit Alc. in tract. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 32. nu. 1. ex sententia etiam Bart. in d. s. inter locatorum, nu. 1. & in l. quidam cum filium, si de verb. oblig. & ibidem Ias. nu. 21. qui scriperunt, quod etiā quis promisit stare laudes tē arbitrii, & arbitratoris, & non petere aliquam reductionem ad arbitriū boni viri: atamen intelligitur promissio hæc, si modò laudum erit æquum, secus vero si iniquum, ne detur delinquēdi occasio. Ita etiam dicimus feudum secundum sui naturam censerū cōcessum. Alex. in l. quod dicitur, num. 24. de verb. oblig. & alios refert. Ludovicus Molina in lib. 1. de Hispanor. primog. cap. 3. num. 4. qui nu. 5. subiunxit, idem esse de emphyteusi, ut scilicet præsumatur concessa secundum naturam suam,

& adiungit idem esse de primogenitura, vt insititia, & ordinata præsumatur iuxta propriam naturam. Id quod auctoritate Castr. Abbatis, & aliorum quā plorium probat, & tradit idem Molina in eod. lib. 1. c. 17. num. 26.

4 Hinc etiam dicimus, quod si tē quis promisit non molestare, vel inquietare, intelligitur, nisi ei iustam causam præbuerit. Ita Bart. in d. s. inter locatorum, nu. 1. & in d. l. quidam cum filium. Huc facit quod respōdit Ruin. in consil. 48. num. 2. & in consil. 77. num. 4. lib. 2. ex sententia Bald. in l. 1. C. de usufructu, & Alex. in l. quod de bonis, §. 1. ff. ad l. Falc. quod si hæres tē promisit non molestare vxorem defuncti in usufructu eius relista, si petit hæres cautionem de ventendo, & frumento arbitrio boni viri, non dicitur contravenire promissione, ex quo cautio est ex natura usufructus. Et ad rem quoque pertinet, quod tē concedens feudum, vel emphyteusiu, præsumitur in perpetuum concedere: cum talis sit illarum concessio- nū natura. Ita Ang. & Alex. in l. qui in aliena, in princ. ff. de acq. hærit. & Alciat. in tract. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. vlt. Huc etiā facit, quod si mater tē se obligat pro filio patre ipso existente soluendo, præsumitur se obligasse secundum dispositionem legis, atque ita secundū naturam actus, vt repetere possit. Ita ex sententia Castr. respondit Cravet. in consil. 77. num. 9. & simile tradit idem Cravet. in consil. 186. num. 9. Et alia his similia referemus infra lib. 6. in præsumpt. 9. vbi explicabimus, quod actus præsumitur factus secundum sui naturam.

Extenditur primo, vt locum habeat hæc præsumptio quo ad statuta, secundum qua præsumitur contrahentes tē voluisse contrahere, & eis suam voluntatem accommodare, vt scribunt Bart. in l. quod dicitur, nu. 7. de verbis oblig. Alex. in consil. 127. & in consil. 129. lib. 1. Ias. in consil. 137. num. 1. lib. 4. Curt. Iun. in consil. 171. num. 2. & Hier. Zanch. in l. hæredes mei, §. cum ita in 9. parte. num. 37. ff. ad Treb.

9 Extenditur secundū, vt procedat etiam quoad tē loci consuetudinem, l. semper in stipulationibus, de reg. iur. vbi Dec. num. 8. qui subiungit nu. 9. quod tē Doctor con- ductus ad legendum, præsumitur conductus secundum consuetudinem Gymnasij idem Dec. in consil. 70. & Socin. Sen. in consil. 196. col. 2. lib. 2.

10 Extenditur tertio, vt procedat etiam quoad tē clericos. Nam, & eorum contractus regulantur à dispositione legis recipientis modū contrahendi. Ita scribit Salic. in auth. casta. i. fi. C. de sacrofani. eccles. cum dixit, quod licet quis gaudes beneficio clericali, locauerit domum scholastico, attamen locatio illa intelligitur facta cum priuilegio inquilinatus, concessio scholari. Quod est annotandum pro interpretatione statuti vniuersitatis scholasticorum huius Gymnasij Patauini. Et Salicatum secutus est Alc. in d. reg. 3. præsumpt. 32. num. 4. ver. & infert. quo loci ex eodem Salic. subdit, quod clericus tē tenetur pecuniam soluere secundum formam monetæ expressam à statuto: quia conuenisse videtur secundū illius statuti dispositionem. Id quod verum esse intelligit Alciat. nisi clerici haberent contratiā constitutionem expressam, quia tunc illa esset seruanda, c. cum venient, de eo qui mittitur in poss.

Extenditur quartū, vt procedat etiam, quando verba 13 tē contractus impropriarentur, modū illa impropriatio non nocet ei, cum quo contrahitur. Ita Bart. in l. vt iurisfirandi, §. si liberis, nu. 3. ff. de operis liberto. cum dicit, quod quando quis stipulatur sibi emphyteusiu, stāte statuto, q̄ masculi excludant feminas, erunt prius vocati masculi, & deinde feminæ. Et idem est si stipulatio foret concepta pro filiis masculis, & feminis, adhuc enim cēset stipulatus esse prius pro masculis, & deinde pro feminis. Ita Bar. in consil. 60. Quæstio ista, lib. 1. & Alex. in l. Gallus, §. quidam recte, nu. 8. ff. de liber. & postulatum. Ea est huius sententia ratio, quia hæc stipulatio-

Liber Tertius.

Præsumpt. XXXIX. 367

nis verba referuntur ad terminos iuris, secundum quos & quatenus filii sunt hæredes, ita etiam admitti debet.

14 Nam pater in dubio tē præsumit stipulari filiis, non vt filiis, sed vt heredibus, vt tradit idem Bart. in §. quidam recte, & dicemus infra in præsumpt. 48. Et traditionem illam Bart. in d. s. si liberis, ad rem nostram perpendit Alciat. in d. præsumpt. 12. n. 2. qui ait communiter recipi. Reliqua vero quæ tradit Alciat. ibi, explicabimus infra lib. 4. in præsumpt. ultima, vbi declarabimus, quando voluntas testatoris præsumatur legi conformis.

Contractus an nominatus, vel innominatus præsumatur.

S V M M A R I V M.

1 Contractum in dubio præsumi innominatum, Bartoli est opinio

2 Vxorem permittentem bona sua possideri, & administrari a marito, non dotis nomine, sed ex contractu innominato potius concessisse præsumi.

3 Res pro annua pensione data, vel emphyteutica, vel ex innominato contractu concessa præsumitur.

4 Contractus innominatus sit in puris terminis contractus.

5 Contractum nominatum in dubio præsumi, Baldi est opinio.

6 Contractus nominatus vtrum innominato fauorabilior.

7 Interpretatio stricta sumitur in contractibus.

8 Contractus nominati potiores sunt, & fortiores.

9 Verba potentiori significatu sumi debere, & verba proprie- effe intelligenda, idem est dicere.

10 Regula l. 1. §. qui in perpetuum, ff. si ager vectig. vel emphy. pet. quomodo intelligenda.

P R A E S V M P T. XXXIX.

Contentio est celebris, an contractus in dubio præsumatur nominatus, vel innominatus? Et præsumi contractum tē innominatum, sensit gl. in l. eleganter, §. i. in verbo, ex stipulatu, ff. de dole, quam ibi sunt secuti Bart. & Bald. Ita etiam Bart. in l. nu. 7. ver. quæro extra glossam. in fin. ff. de rerum permitt. dixit, quod quando ex parte vnius contrahentiū datur res, & pecunia, ex parte vero alterius datur res tantū: & sumus in dubio, præsumitur potius contractus innominatus, do, vt des, quam contractus nominatus emptionis, & venditionis. Et Bart. illo in loco secuti sunt Fulgos. & alii plures cōgesti à Tiraq. in tract. de retractu consang. §. 30. gl. 1. nu. 36. Ita quoque idem Bart. in sua disputatione 7. Mulier habens, col. 2. verl. 7. prob. dixit, quod tē quando mulier permittit bona sua possideri, & administrari a marito, præsumitur potius ex contractu quodā innominato ea concessisse, do, vt facias, scilicet vt administris, quam ex contractu dotis nominato. Ita pariter Bald. in l. liber. t. nom. 36. Co. de operis libertorum, scriptum reliquit,

3 rem datam pro tē annua pensione, præsumi vel emphyteutica, vel concessione ex contractu innominato. Huc facit, quod quando quis aliquid dicit, accipe, tolle hanc pecuniam, is contractus dicitur innominatus. Ita Rom. in l. cum quid, nume. 16. ff. si certum pet. vbi Alc. nu. 38. & Zasius num. 42. & idem Zasius lib. 2. sing. repon. ca.

13 Ceterum aduersus Romanum in ea specie, est recepta magis Doctorum opinio, qui dixerunt, esse mutuū, qua de re diximus supra in præsumpt. 34. vbi in secunda opinione diximus, veram non esse Romani traditionē. Et apertius Ias. in l. 2. in princ. col. penult. nu. 9. ff. si cert. pet. & in l. 1. col. 2. ff. de estimat. a. & t. & in l. 1. in f. ff. de rerum permitt. in præludijs feud. num. 25. ver. nota tā mep. & in consil. 174. col. 1. lib. 2. Et hanc visus est probare Tiraq. in d. tract. de retract. consang. §. 30. in gloss. 1. num. 37.

14 Et iij quidem moti sunt ex l. si pecuniam, in prin. ff. de

condit. ob causam, ex l. naturalis, §. at cum do. ff. de præscrip. verbis, & ex §. 1. Instit. loca, & cōduct. Et apertius probat text. l. 1. ff. de estimat. a. & t. in illi verbis, quoties enim de nomine contractus ambigeretur, &c.

4 Et accedit ratio, quia contractus tē innominatus stat in puris terminis contractus, cum specificum nomen non assumat, sicuti de pacto nudo dicemus in subsequenti præsumptione.

5 Ceterum præsumi potius contractum tē nominatum respondit Bald. in consil. 261. Primo quæritur, statuto. col. 2. vers. præterea cum dubitatur, lib. 1. idem affirmavit ipse Bald. in præludijs feudorum, col. 4. vers. pro intellectu, & in sua Margarita, in verbo, contractus, & à Baldo vīsus est non dissentire Catellianus Cotta in memorabil. in verbo, contractus an in dubio, idem docuit Curt. iun. in l. si pascenda, nu. 11. C. de pactis. Ea ratio ne usus est Baldus, quod contractus nominatus tē est fauorabilior innominato. Quæ sanè ratio repugnat disputationi iuris, vt diximus supra. Et in tē contractibus sicuti sumitur interpretatio, l. quidquid astringenda, ff. de verb. oblig.

8 Secundū mouetur Curtius, tē quia contractus nominati sunt potentiores, & fortiores, vt tradunt omnes in l. iurisgentium, in princ. ff. de pact. Atqui verba contractus debent sumi in potentiori significatione, l. 1. §. qui in perpetuum, ff. si ager vectig. vel emph. pet. Ergo præsumitur contractus nominatus.

9 Verum responderetur, quod tē idem est dicere, verba sumi debent in potentiori significatu, & dicere, verba intelligi debere propriè. Ita scribunt Socin. Sen. in consil. 25. col. 3. versi. non obstat vltimum, lib. 3. & Zuchardus in l. 1. num. 13. C. qui admitti. Propriè autem contractus est contractus innominatus, ex quo (vt dixi supra) non assunit specificum nomen. De eo ergo debet intelligi. Respondetur, & secundo, regula d. §. qui in perpetuum, locum habere, quando alias actus de se non valeat, quia dum sit interpretatio, fit vt in potentiori significatu, si vero valeat, non sit. Ita declarant Socin. sen. in consil. vlt. in fin. libr. 2. quem secutus est Alciat. in repeat. l. 1. §. si quis ita, num. 36. in fin. & in l. 4. Cato, nu. 109. ff. de verbis obligat. Cum ergo nostro in casu contractus ipse satis valeat, dicendum est cessare regulam d. §. qui in perpetuum.

Pactum præsumi nudum, cum pacti simplex mentio sit, & quando præsumatur vestitum?

S V M M A R I V M.

1 Pactum in dubio nudum præsumi.

2 Verba in dubio, simpliciter, & non secundum quid, intelligenda.

3 Pacta vestita tanquam species continentur propriè sub nomine pacti in genere.

4 Liberorum nomen tanquam genus diuiditur in species nomine differentes, & omnes continent descendentes.

5 Posthumi nomen tanquam generale, omnes posthumorum species complectitur.

6 Adoptio in duas diuiditur species.

7 Beneficiū vt genus, diuiditur in duas species.

8 Institutio tanquam genus diuiditur in duas species.

9 Pactum vt genus, quomodo diuidatur.

10 Mentione facta adoptio, beneficiū, institutionis, pacti, modo disponentes intelligendi sint.

11 Qualitas tanquam accidentis non præsumitur.

12 Pactum vestitum præsumi, quando subiecta materia id significat.

P R A E